

ใหม่ล่าสุด !

ตรงตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรใหม่
สำหรับ **นักเรียนชั้น ป.6**

TOP

ป.6

วิชา วิทยาศาสตร์

- สรุปเนื้อหาแบบเจาะลึก ชัดเจน เข้าใจง่าย (ทั้งทอมต้นและทอมปลาย)
- ศึกษาทำความเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนทุกเรื่อง ด้วยตัวเองอย่างได้ผล
- แบบฝึกหัดเพื่อทดสอบความรู้ ครอบคลุมทุกประเด็น พร้อมเฉลยอย่างละเอียด

เหมาะสำหรับ

นักเรียน ที่ต้องการทบทวนเนื้อหาอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อผลสอบที่ยอดเยี่ยม
ครู-อาจารย์ และผู้ปกครอง สำหรับใช้เป็นคู่มือประกอบการสอนเสริม
เพื่อประสิทธิภาพสูงสุด และเสริมความเข้าใจในแต่ละเรื่องยิ่งขึ้นควรใช้ควบคู่กับหนังสือ " ชุด TEST "

คำนำ

หนังสือ ชุด TOP เป็นหนังสือคู่มือเตรียมสอบแนวใหม่ เหมาะสำหรับนักเรียนที่ต้องการทบทวนเนื้อหาอย่างละเอียด เพื่อผลการสอบที่ยอดเยี่ยม และสำหรับครูอาจารย์ เพื่อใช้เป็นคู่มือประกอบการสอน ซึ่งได้จัดพิมพ์แยกวิชา-แยกชั้น ตามระดับการศึกษาของนักเรียน ดังนี้

- **TOP ระดับประถมต้น** (ชั้น ป.1, ป.2 และ ป.3) มีทั้งหมด 15 เล่ม (วิชาละ 1 เล่ม/ชั้น) โดยพิมพ์แยกเป็นชั้นละ 5 วิชา คือ คณิตศาสตร์, ภาษาไทย, สังคมศึกษา, วิทยาศาสตร์ และ ภาษาอังกฤษ

- **TOP ระดับประถมปลาย** (ชั้น ป.4, ป.5 และ ป.6) มีทั้งหมด 15 เล่ม (วิชาละ 1 เล่ม/ชั้น) โดยพิมพ์แยกเป็นชั้นละ 5 วิชา คือ คณิตศาสตร์, ภาษาไทย, สังคมศึกษา, วิทยาศาสตร์ และ ภาษาอังกฤษ

- **TOP ระดับมัธยมต้น** (ชั้น ม.1, ม.2 และ ม.3) มีทั้งหมด 15 เล่ม (วิชาละ 1 เล่ม/ชั้น) โดยพิมพ์แยกเป็นชั้นละ 5 วิชา คือ คณิตศาสตร์, ภาษาไทย, สังคมศึกษา, วิทยาศาสตร์ และ ภาษาอังกฤษ

หนังสือ TOP เล่มนี้ สำนักงานบัณฑิตแนะแนว ได้มอบให้ผู้เขียนทำการปรับปรุง, เพิ่มเติม และแก้ไขความผิดพลาดต่างๆ จากต้นฉบับเดิม ทั้งในส่วนของการสรุปเนื้อหา, แบบฝึกหัด และเฉลย เพื่อให้มีความสมบูรณ์ตรงตามหลักสูตรการศึกษาใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือนี้จะอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนและครูอาจารย์มากพอควร และหากพบข้อบกพร่องประการใด โปรดแจ้งให้ทางสำนักงานทราบด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

สำนักงานบัณฑิตแนะแนว

TOP ชั้น ป.6 วิชาวิทยาศาสตร์

กองบรรณาธิการ : ไพจิตร ศุภพิมล กัญญาณัฐ ฟูผล สิทธิชัย นิยมสิทธิ์ วิภาพร ประมวล

คอมพิวเตอร์ : เพียว ชาวบ้านช่อง สุจิตตา ไชยจินลา สาริกา โกรัมย์
เพชรไพลิน รอดนาค ประไพพร ไช่ม่วง

ศิลปกรรม : วุฒิภัทร จันทรินาค อธิรุทธ พงษ์ศิริรัตน์ ปรีดาพรรณ ชลชีพ
สันติ วิเศษสุทธิ ณรงค์ศักดิ์ รอดนาค

เจ้าของ : สำนักงานบัณฑิตแนะแนว

เลขที่ 1033/4 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กทม. 10400

โทรศัพท์ 02-2794808 และ 02-6195844 แฟกซ์ 02-6171820

พิมพ์ที่ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดรุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์

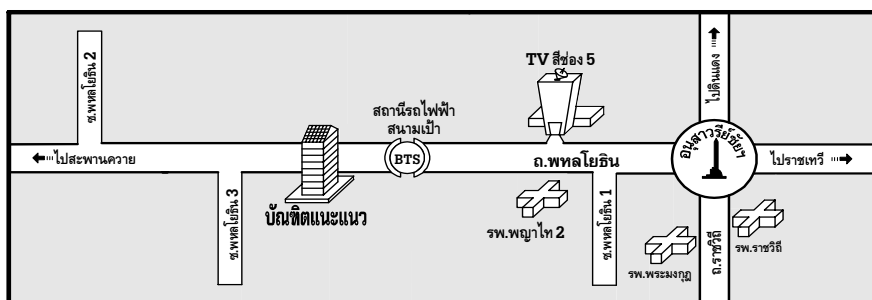
เลขที่ 195/6 หมู่ 5 ซอยพุทธบูชา 44 แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กทม. 10140 โทรศัพท์ 02-8706301-3

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2537 : ห้ามลอกเลียน คัดลอก จัดพิมพ์ หรือทำซ้ำ

ไม่ว่าส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ก่อนได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร

สารบัญ

● สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	3
◎ มารูจักร่างกายของเรา	5
● ระบบต่างๆ ของสัตว์ที่นารู้.....	48
◎ ระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติ	78
● สารในชีวิตประจำวัน	114
◎ พลังงานไฟฟ้า	134
● ปรากฏการณ์ของโลกและเทคโนโลยีอวกาศ	157
◎ เฉลยแบบฝึกหัดท้ายบท	185

สำนักงานบัณฑิตแนะแนว 1033/4 ถ.พลโยธิน สามเสนใน พญาไท กทม. 10400

เวลาทำงาน 08.00-17.00 น. Website : www.bunditnaeaeaw.com

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ เปิดทุกวัน (จันทร์-อาทิตย์) โทรศัพท์ 02-2794808 แฟกซ์ 02-6171820

ฝ่ายประสานงานโรงเรียน-ร้านค้า เปิดเฉพาะวันจันทร์-วันศุกร์ โทรศัพท์ 02-2794433 แฟกซ์ 02-2796611

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์

สาระที่ ๑ : สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต

- มาตรฐาน ว ๑.๑ : เข้าใจหน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ของโครงสร้าง และหน้าที่ของระบบต่างๆ ของสิ่งมีชีวิตที่ทำงานสัมพันธ์กัน มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองและดูแลสิ่งมีชีวิต
- มาตรฐาน ว ๑.๒ : เข้าใจกระบวนการและความสำคัญของการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม วิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต ความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้เทคโนโลยีชีวภาพที่มีผลกระทบต่อมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ ๒ : ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

- มาตรฐาน ว ๒.๑ : เข้าใจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่างๆ ในระบบนิเวศ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์
- มาตรฐาน ว ๒.๒ : เข้าใจความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลก นำความรู้ไปใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

สาระที่ ๓ : สารและสมบัติของสาร

- มาตรฐาน ว ๓.๑ : เข้าใจสมบัติของสาร ความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติของสารกับโครงสร้างและแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาค มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์
- มาตรฐาน ว ๓.๒ : เข้าใจหลักการและธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงสถานะของสาร การเกิดสารละลาย การเกิดปฏิกิริยา มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ ๔ : แรงและการเคลื่อนที่

มาตรฐาน ว ๔.๑ : เข้าใจธรรมชาติของแรงแม่เหล็กไฟฟ้า แรงโน้มถ่วง และแรงนิวเคลียร์ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างถูกต้องและมีคุณธรรม

มาตรฐาน ว ๔.๒ : เข้าใจลักษณะการเคลื่อนที่แบบต่างๆ ของวัตถุในธรรมชาติ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ ๕ : พลังงาน

มาตรฐาน ว ๕.๑ : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพลังงานกับการดำรงชีวิต การเปลี่ยนรูปพลังงาน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสารและพลังงาน ผลของการใช้พลังงานต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ ๖ : กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก

มาตรฐาน ว ๖.๑ : เข้าใจกระบวนการต่างๆ ที่เกิดขึ้นบนผิวโลกและภายในโลก ความสัมพันธ์ของกระบวนการต่างๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และลักษณะของโลก มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ ๗ : การศาสตร์และอวกาศ

มาตรฐาน ว ๗.๑ : เข้าใจวิวัฒนาการของระบบสุริยะ กาแล็กซี และเอกภพ การปฏิสัมพันธ์ภายในระบบสุริยะ และผลต่อสิ่งมีชีวิตบนโลก มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ การสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

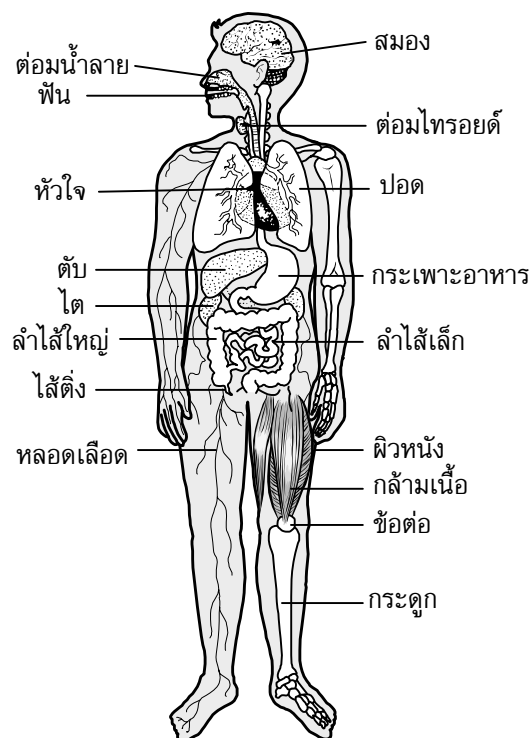
มาตรฐาน ว ๗.๒ : เข้าใจความสำคัญของเทคโนโลยีอวกาศที่นำมาใช้ในการสำรวจอวกาศและทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการเกษตรและการสื่อสาร มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างมีคุณธรรมต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม

สาระที่ ๘ : ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มาตรฐาน ว ๘.๑ : ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และจิตวิทยาศาสตร์ในการสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา รู้ว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีรูปแบบที่แน่นอน สามารถอธิบายและตรวจสอบได้ ภายใต้ข้อมูลและเครื่องมือที่มีอยู่ในช่วงเวลานั้นๆ เข้าใจว่าวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

มารู้จักร่างกายของเรา

ภาพแสดงอวัยวะบางอย่างของร่างกาย

ร่างกายของเราประกอบด้วยอวัยวะภายนอกและภายใน อวัยวะบางอย่างทำงานคล้ายกันร่วมกัน และสัมพันธ์กับอวัยวะอื่น ลักษณะการทำงานสัมพันธ์กันของอวัยวะเราเรียกว่า **ระบบ** ร่างกายของเราประกอบด้วยระบบต่างๆ หลายระบบ เช่น ระบบย่อยอาหาร ระบบหายใจ ฯลฯ

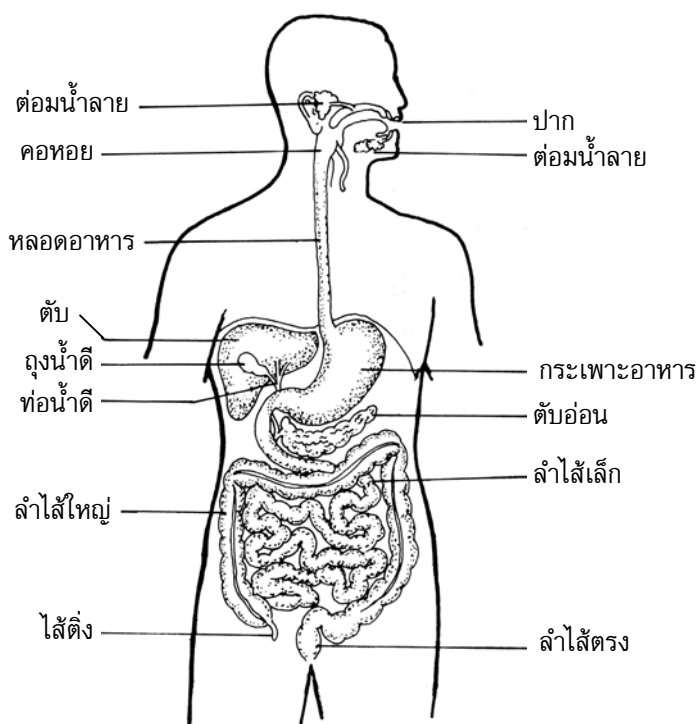
ระบบต่างๆ ในร่างกายมนุษย์

1. ระบบย่อยอาหาร

ระบบย่อยอาหารมีหน้าที่ย่อยอาหารให้ละเอียด และดูดซึมสารอาหารผ่านเข้าสู่กระแสเลือดไปเลี้ยงส่วนต่างๆ ของร่างกาย

การย่อยอาหารแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การย่อยอาหารทางกล ได้แก่ การเคี้ยว การบิบตัวเองของทางเดินอาหาร
2. การย่อยอาหารทางเคมี ได้แก่ การใช้สารเคมี น้ำย่อยต่างๆ

ภาพแสดงทางเดินอาหารของคน

อวัยวะที่สำคัญ ได้แก่ ปาก ฟัน หลอดอาหาร กระเพาะอาหาร ลำไส้เล็ก เริ่มจากที่เรารับประทานอาหารเข้าไปในปาก ฟันจะทำหน้าที่บดเคี้ยวให้อาหารมีขนาดเล็กลง ต่อม น้ำลาย จะสร้างน้ำย่อยที่เรียกว่า **อะไมเลส** มาช่วยย่อยอาหารพวกแป้งให้เป็นน้ำตาล ลิ้นจะช่วย คลุกเคล้าอาหารเพื่อช่วยให้ย่อยได้ง่ายขึ้น หลังจากนั้นอาหารจะเคลื่อนเข้าไปในหลอดอาหาร โดยจะมีฝาปิดกล่องเสียงปิดหลอดลมเพื่อให้อาหารไหลลงไปในหลอดอาหารเท่านั้น อาหารจะ ผ่านหลอดที่ปลายหลอดอาหารเข้าสู่กระเพาะอาหาร ซึ่งมีน้ำย่อยและกรดบางชนิด ช่วยย่อย อาหารแล้วจึงไหลผ่านเข้าไปในลำไส้เล็กที่ลำไส้เล็กนี้จะทำหน้าที่ย่อยอาหารเกือบทุกชนิด ยกเว้น พวกใยอาหารที่มาจากพืช (เซลลูโลส) โดยเฉพาะอาหารพวกไขมันจะย่อยได้เฉพาะที่ลำไส้เล็ก หลังจากนั้นสารอาหารจะถูกดูดซึมเข้าสู่กระแสเลือด เป็นการสิ้นสุดกระบวนการย่อยอาหารที่ ลำไส้เล็ก

ปาก

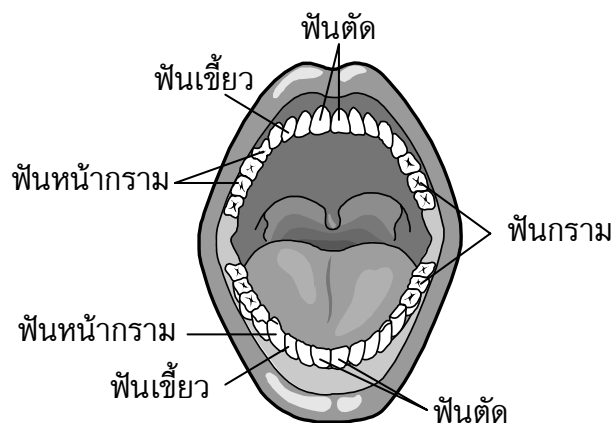
1. ฟัน

ทำหน้าที่บดเคี้ยวอาหารให้มีขนาดเล็กลง ฟันของคนเรามี 2 ชุด คือ

1. ฟันน้ำนม ซึ่งมีในเด็กอายุประมาณ 6 เดือน และครบ 20 ซี่ เมื่ออายุได้ ประมาณ 3 ปี

2. ฟันแท้ เริ่มมีเมื่ออายุประมาณ 6 ปี และจะมีครบทุกซี่เมื่ออายุประมาณ 20 ปี ฟันแท้มีทั้งหมด 32 ซี่ ประกอบด้วย

- ฟันตัดข้างละ 2 ซี่
- ฟันเขี้ยวข้างละ 1 ซี่
- ฟันหน้ากรามข้างละ 2 ซี่
- ฟันกรามข้างละ 3 ซี่

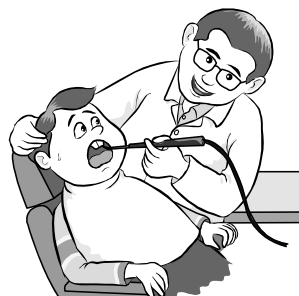

ศัตรูร้ายของฟัน คือ เชื้อแบคทีเรียและเศษอาหารที่หมักหมมอยู่ตามซอกฟัน ซึ่งทันตแพทย์ เรียกว่า **คราบฟัน (Plaque)**

เราควรปฏิบัติดังนี้ เพื่อช่วยรักษาฟันให้แข็งแรง

1. หมั่นแปรงฟันให้สะอาดเสมอ ควรแปรงฟันทุกครั้งหลังรับประทานอาหาร หรืออย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง คือ ก่อนนอนและหลังจากตื่นนอนตอนเช้า การแปรงฟันแต่ละครั้งไม่ควรรีบร้อน ควรแปรงให้สะอาดและแปรงให้ถูกวิธี
2. หลีกเลี่ยงอาหารประเภทลูกกวาด ทอฟฟี่
3. พบทันตแพทย์ทุกๆ 6 เดือน

ลองสังเกตซิครับ เด็กๆ เคยสังเกตและนับฟันของตัวเองไหมว่า
เรามีฟันครบทุกประเภทหรือเปล่า และฟันแต่ละประเภทมีกี่ซี่?

2. ต่อมน้ำลาย ผลิตและขับน้ำลายออกมา น้ำลายช่วยให้อาหารลื่น สะดวกในการกลืน และในน้ำลายยังมีน้ำย่อย (เอนไซม์) อะไมเลส เป็นตัวย่อยแป้งให้เป็นน้ำตาล

ต่อมน้ำลาย จะผลิตน้ำลายได้ประมาณวันละ 1-1.5 ลิตร รส กลิ่น และแม้แต่การคิดถึงอาหารก็สามารถกระตุ้นให้มีการหลั่งน้ำลายออกมาได้

เราสามารถทดสอบการย่อยโดยนำข้าวสุกมาเคี้ยว
แล้วอมไว้สักครู่จะรู้สึกว่ามีรสหวาน เนื่องจาก
เอนไซม์อะไมเลสส่อยแป้งให้เป็นน้ำตาลนั่นเอง

3. ลิ้น ช่วยคลุกเคล้าอาหาร และช่วยส่งอาหารให้กลืนเข้าสู่หลอดอาหารได้สะดวกขึ้น

เรารู้รสชาติของอาหารว่าเค็ม เปรี้ยว หวาน และไหมได้อย่างไร

ต่อมรับรสทั้งบนลิ้นจะอยู่ที่ลิ้น คือ ต่อมรับรสหวานจะอยู่ที่ปลายลิ้น
ต่อมรับรสเค็มจะอยู่ที่โคนลิ้น ส่วนรสเปรี้ยวจะอยู่ด้านข้างของลิ้น

หลอดอาหาร

หลอดอาหาร เป็นท่อยาวอยู่ระหว่างปากถึงกระเพาะอาหาร ผนังของหลอดอาหารยืดและหดตัวได้ ช่วยบีบรัดอาหารลงสู่กระเพาะ ในช่วงนี้ไม่มีการย่อยอาหาร

กระเพาะอาหาร

กระเพาะอาหารสามารถขยายใหญ่ได้เมื่อมีอาหารเข้าไป ในขณะที่ไม่มีอาหารอยู่ กระเพาะอาหารจะมีขนาดประมาณ 50 ลูกบาศก์เซนติเมตร แต่เมื่อมีอาหาร กระเพาะอาหารสามารถขยายขนาดได้อีก 10-40 เท่า การย่อยอาหารในกระเพาะอาหารทำได้โดยกล้ามเนื้อของกระเพาะอาหารจะบีบรัดอาหาร อีกทั้งมีน้ำย่อยและกรดจำนวนมากที่ช่วยในการย่อยอาหาร ส่วนใหญ่มักเป็นอาหารประเภทโปรตีน น้ำย่อยเปปซินจะย่อยอาหารประเภทโปรตีนให้มีขนาดเล็กลง อาหารจะอยู่ที่กระเพาะอาหารนานประมาณ 3-4 ชั่วโมง หลังจากนั้นจะค่อยๆ เข้าสู่ลำไส้เล็ก

ถ้าเด็กๆ ไม่รับประทานอาหารตามเวลา เมื่อถึงเวลาอาหาร กระเพาะอาหารก็จะหลั่งน้ำย่อยและกรดมาตามปกติ ดังนั้นกรดก็จะไปกัดผนังกระเพาะจนเป็นแผลได้

ลำไส้เล็ก

ในการย่อยอาหารที่ลำไส้เล็กมีน้ำย่อยที่ช่วยในการย่อยหลายชนิด บางชนิดลำไส้เล็กเป็นผู้สร้างขึ้น บางชนิดตับอ่อนเป็นผู้สร้างแล้วส่งมายังลำไส้เล็ก นอกจากนี้ยังมีน้ำดีซึ่งสร้างจากตับแล้วส่งไปเก็บที่ถุงน้ำดีซึ่งมีท่อติดต่อกับลำไส้เล็ก เมื่ออาหารผ่านเข้ามาในลำไส้เล็กก็จะมี การกระตุ้นให้น้ำดีหลั่งออกมา น้ำดีจะช่วยกระจายไขมันให้แตกตัวออกเป็นเม็ดเล็กๆ และ น้ำย่อยซึ่งสร้างจากตับอ่อนจะเข้าย่อยไขมันต่อไป น้ำย่อยต่างๆ ที่ช่วยย่อยอาหารที่ลำไส้เล็กนี้ จะทำงานได้ดีในภาวะที่เป็นเบส

ลำไส้เล็กมีความยาวประมาณ 7-8 เมตร ขดพับไปมา ที่ลำไส้เล็กจะเป็นบริเวณที่มีการย่อยอาหารมากที่สุด และย่อยอาหารทุกประเภท โปรตีน คาร์โบไฮเดรต และไขมันจะถูกย่อยจนเป็นอนุภาคที่เล็กที่สุดที่ลำไส้เล็ก ผนังของลำไส้เล็กจะมีส่วนยื่นคล้ายขนเล็กๆ จำนวนมาก เรียกว่า วิลไล ซึ่งจะช่วยเพิ่มพื้นที่ในการดูดซึมอาหารที่ย่อยเรียบร้อยแล้วเข้าสู่เลือดเพื่อนำไปเลี้ยงร่างกาย

ลำไส้เล็กมีขนาดยาวมากก็เพื่อให้มีพื้นที่ในการดูดซึมอาหารมาก

ลำไส้ใหญ่

ลำไส้ใหญ่เป็นอวัยวะช่วงสุดท้ายของระบบการย่อยอาหาร แต่ในลำไส้ใหญ่จะไม่มีการย่อยอาหาร อาหารที่เหลือจากการย่อยและการดูดซึมที่ลำไส้เล็กรวมทั้งอาหารที่ย่อยไม่ได้เช่น เซลลูโลส จะผ่านเข้าสู่ลำไส้ใหญ่ ที่ผนังลำไส้ใหญ่จะดูดซึมน้ำ แร่ธาตุ และวิตามินบางชนิด กลับเข้าสู่ร่างกาย กากอาหารที่เหลือจึงเข้มข้นแล้วเคลื่อนไปรวมกันที่ลำไส้ใหญ่ส่วนที่เรียกว่า ลำไส้ตรงซึ่งอยู่เหนือทวารหนักเพื่อรอการขับถ่ายออกทางทวารหนักต่อไป

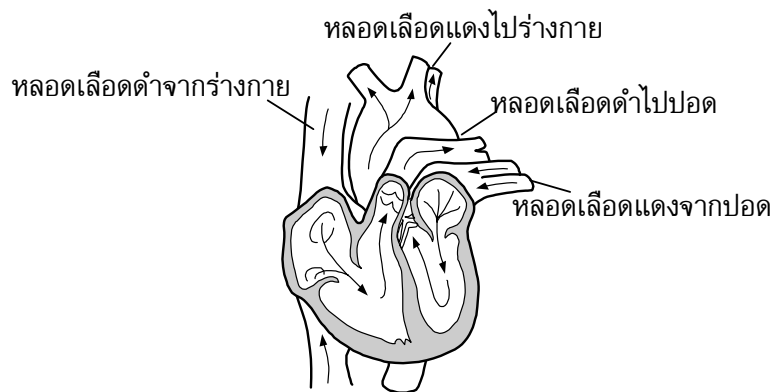
บางครั้งกากอาหารอาจอยู่ในลำไส้ใหญ่นานเกินไปโดยไม่ได้ถ่ายออก ทำให้เกิดอาการท้องผูก การที่ท้องผูกบ่อยๆ อาจเป็นสาเหตุทำให้เกิดโรคอื่นๆ ตามมาเช่น โรคริดสีดวงทวาร โรคมะเร็งในลำไส้ใหญ่

สรุป ระบบย่อยอาหาร หมายถึง กระบวนการที่ทำให้อาหารมีขนาดเล็กลงจนร่างกายสามารถนำไปใช้ได้

2. ระบบการไหลเวียนของเลือด

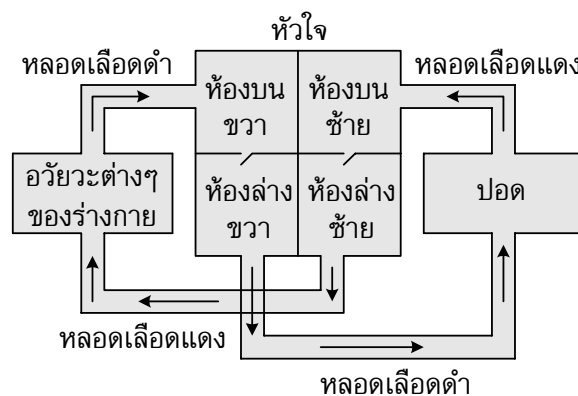
เมื่ออาหารผ่านกระบวนการย่อยจนมีขนาดเล็ก แล้วถูกดูดซึมผ่านผนังลำไส้เล็กเข้าสู่หลอดเลือดฝอย เลือดจะลำเลียงสารอาหารเหล่านี้ไปยังอวัยวะต่างๆ นอกจากลำเลียงสารอาหารแล้วเลือดยังทำหน้าที่ลำเลียงแก๊ส ของเสีย และสารอื่นๆ ด้วย

อวัยวะที่สำคัญ ได้แก่ หัวใจ และหลอดเลือด

หัวใจ

หัวใจของแต่ละคนจะมีขนาดโดยประมาณเท่ากับกำปั้นของคนนั้น ตั้งอยู่ระหว่างปอด ค่อนมาทางซ้ายเล็กน้อย แบ่งเป็นห้องบน 2 ห้อง ห้องล่าง 2 ห้อง หัวใจทางขวาทั้งบนและล่าง ทำหน้าที่เป็นทางผ่านให้เลือดดำไปสู่ปอด ส่วนหัวใจทางซ้ายทั้งบนและล่างเป็นทางผ่านของเลือดแดงที่ออกจากปอด เพื่อไปเลี้ยงตามส่วนต่างๆ ของร่างกายต่อไป วงจรของระบบหมุนเวียนเลือด เขียนเป็นแผนภาพ ได้ดังนี้

การไหลเวียนของเลือดในร่างกาย

เลือดที่มีปริมาณแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์สูง จะมีปริมาณแก๊สออกซิเจนต่ำ (เลือดดำ) จะไหลจากส่วนต่างๆ ของร่างกายไปยังหัวใจห้องบนขวา → ห้องล่างขวา → ปอดที่ปอดเลือดที่ได้จากการพอกที่ปอดมีปริมาณแก๊สออกซิเจนสูง จะไหลจากปอด → หัวใจห้องบนซ้าย → ห้องล่างซ้าย ไปเลี้ยงร่างกาย

หัวใจมีหน้าที่ในการสูบฉีดเลือดให้ไหลเวียนไปตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย เพื่อนำอาหารและแก๊สออกซิเจนส่งไปตามอวัยวะต่างๆ และยังลำเลียงของเสียเพื่อกำจัดออกจากร่างกายอีกด้วย ดังนั้นหัวใจจึงต้องทำงานตลอดเวลา แม้ในเวลาที่เรากำลังนอนหลับ

เมื่อหัวใจบีบตัว เลือดดำจะออกจากหัวใจทางห้องล่างขวาเพื่อนำไปพอกที่ปอดขณะเดียวกันเลือดแดงจะออกจากห้องล่างซ้ายนำไปเลี้ยงส่วนต่างๆ ของร่างกาย (บีบตัว เลือดไหลออก)

เมื่อหัวใจคลายตัว เลือดดำจากส่วนต่างๆ ของร่างกาย ซึ่งเป็นเลือดที่มีปริมาณแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์สูงจะเข้าสู่หัวใจทางห้องบนขวา ขณะเดียวกันเลือดแดงที่เพิ่งพอกเสร็จใหม่ๆ มีปริมาณแก๊สออกซิเจนสูงจากปอดจะเข้าสู่หัวใจห้องบนซ้าย (คลายตัว เลือดไหลเข้า)

ใน 1 นาที หัวใจจะเต้นราว 70-90 ครั้ง ยิ่งถ้าเรากำลังออกกำลังกายหัวใจจะเต้นเร็วกว่านี้ ในคนที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงดี เช่น นักกีฬา การเต้นของหัวใจจะช้ากว่าคนปกติ

หลอดเลือด

หลอดเลือดมีลักษณะเป็นหลอดหรือท่อ มีขนาดต่างๆ กันตามหน้าที่ และมีความหนาแตกต่างกันตามหน้าที่

- หลอดเลือดเวน นำเลือดกลับเข้าหัวใจ มีขนาดใหญ่ และมีลิ้นกัน
- หลอดเลือดอาร์เทอรี นำเลือดออกจากหัวใจไปยังส่วนต่างๆ ของร่างกาย มีขนาดใหญ่และหนา
- หลอดเลือดแคปิลลารี หรือหลอดเลือดฝอย มีขนาดเล็ก ผนังบางมาก มีลักษณะเป็นตาข่าย หลอดเลือดฝอยช่วยให้เลือดไปทั่วทุกส่วนของร่างกาย ผนังหลอดเลือดฝอยเป็นบริเวณที่มีการแลกเปลี่ยนแก๊สและสารต่างๆ ระหว่างเลือดกับเซลล์

เลือด

เลือดเป็นของเหลวที่อยู่ในหลอดเลือด ทำหน้าที่ลำเลียงสารอาหารไปเลี้ยงส่วนต่างๆ ของร่างกาย ให้ความชุ่มชื้นแก่เซลล์ ลำเลียงของเสียและฮอร์โมน

เลือดประกอบด้วย น้ำเลือด เซลล์เม็ดเลือด และเกล็ดเลือด

น้ำเลือด เป็นของเหลวใสสีเหลืองอ่อน มีน้ำและสารหลายชนิดปนอยู่ เช่น สารอาหาร เอนไซม์ ฮอร์โมน แก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ ของเสียต่างๆ เป็นต้น

เซลล์เม็ดเลือด มี 2 ชนิด ได้แก่ เซลล์เม็ดเลือดแดง สร้างจากไขกระดูก ไม่มีนิวเคลียส มีรงควัตถุสีแดง เรียกว่า ฮีโมโกลบิน สามารถลำเลียงแก๊สออกซิเจนไปยังส่วนต่างๆ ของร่างกายได้ เซลล์เม็ดเลือดแดงมีอายุประมาณ 120 วัน และจะถูกส่งไปทำลายที่ตับและม้าม เซลล์เม็ดเลือดขาวสร้างที่ไขกระดูกและม้าม ทำหน้าที่จับ ทำลายเชื้อโรคหรือสิ่งแปลกปลอมที่เข้าสู่ร่างกาย และสร้างแอนติบอดีทำให้ร่างกายมีภูมิคุ้มกันต่อโรค มีอายุประมาณ 7-14 วัน

เกล็ดเลือด ไม่ใช่เซลล์ แต่เป็นชิ้นส่วนของเซลล์สร้างจากไขกระดูก ไม่มีนิวเคลียส ทำหน้าที่ช่วยในการแข็งตัวของเลือด ทำให้เลือดหยุดไหลเมื่อเกิดบาดแผล มีอายุประมาณ 4 วัน

นเลือดในร่างกามีความหนาแน่นประมาณ 1 แชนกิโลเมตร

การปฏิบัติเพื่อบำรุงและรักษาหัวใจ

1. ไม่รับประทานอาหารมากเกินไป โดยเฉพาะไขมัน คนอ้วนมักจะมีไขมันโลหิตสูง และไขมันยังมีส่วนไปอุดตันทำให้หลอดเลือดแดงแคบลง ซึ่งทำให้หัวใจต้องทำงานหนักยิ่งขึ้น
2. ไม่ควรสูบบุหรี่ ในบุหรี่จะมีสารนิโคตินที่มีส่วนทำให้หลอดเลือดแดง โดยเฉพาะตามข้อมือและข้อเท้ามีขนาดเล็กลงเป็นผลให้ความดันโลหิตสูงขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้หัวใจเต้นเร็วขึ้นด้วย
3. ควรออกกำลังกายสม่ำเสมอ ไม่ควรออกกำลังกายมากเกินไปหรือหักโหม ซึ่งอาจมีผลเสียต่อหัวใจมากกว่าจะเป็นประโยชน์
4. พยายามทำจิตใจให้ผ่อนคลาย ไม่เครียดหรือวิตกกังวลมากเกินไปเป็นเวลานาน ซึ่งอาจมีผลทำให้ความดันโลหิตสูงมากขึ้น และหัวใจทำงานหนักขึ้น

ความดันโลหิต

ขณะที่หัวใจบีบตัว เลือดจะถูกดันออกไปตามหลอดเลือดซึ่งออกจากหัวใจด้วยความดันสูงเพื่อให้เลือดสามารถเคลื่อนที่ไปยังส่วนต่างๆ ของร่างกายได้ ในขณะที่หัวใจรับเลือดเข้าไปในนั้นก็จะมีความดันน้อยที่สุด ความดันเลือดที่แพทย์วัดออกมาจะมีหน่วยเป็นมิลลิเมตรของปรอท และมีค่าตัวเลข 2 ค่า เช่น 110/70 มิลลิเมตรของปรอท ตัวเลข 110 แสดงค่าความดันเลือดสูงสุดขณะที่หัวใจบีบตัว ตัวเลข 70 แสดงค่าความดันเลือดต่ำสุดขณะที่หัวใจคลายตัว ในคนปกติวัยหนุ่มสาว ความดันเลือดขณะที่หัวใจบีบตัวอยู่ในช่วง 110-140 มิลลิเมตรของปรอท ส่วนความดันเลือดต่ำสุดขณะที่หัวใจคลายตัวอยู่ในช่วง 65-90 มิลลิเมตรของปรอท

- คนปกติมีความดันโลหิต 120/80 มิลลิเมตรของปรอท
- ความดันโลหิตมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอายุ เพศ อารมณ์ ขนาดร่างกาย ฯลฯ
- ความดันโลหิตสูง มีสาเหตุมาจาก
  1. หลอดเลือดตีบตัน
  2. ปริมาณเลือดเข้าสู่หัวใจมาก หัวใจทำงานหนักในการสูบฉีดโลหิต

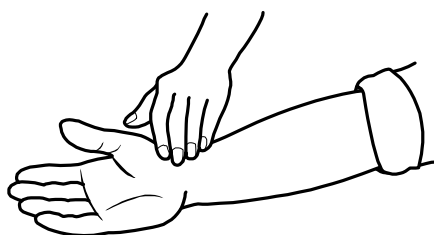
การจับชีพจร

ชีพจรเกิดจากการหด และคลายตัวของหลอดเลือดตามจังหวะการเต้นของหัวใจ การตรวจสอบการเต้นของชีพจรทำให้ทราบว่าอัตราการเต้นของหัวใจอยู่ในช่วงปกติหรือไม่

การจับและนับของหลอดเลือดนี้เองเป็นจังหวะการเต้นของชีพจร

ชีพจรของแต่ละคนจะไม่เท่ากัน เด็กๆ จะมีชีพจรมากกว่าผู้ใหญ่ คนหนุ่มสาวชีพจรจะเต้นประมาณ 70-80 ครั้งต่อนาที การจับชีพจรทำได้โดยใช้ปลายนิ้วแตะบริเวณหลอดเลือดแดง เช่น ที่บริเวณข้อมือ ขมับ เราจะรู้สึกว่าเต้นตุบๆ ให้นับว่า 1 นาที ชีพจรเต้นกี่ครั้ง อัตราการเต้นของชีพจรจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับกิจกรรม เพศ และวัย

หากหัวใจเต้นช้าหรือเร็วกว่าปกติ หรือมีอาการเต้นไม่สม่ำเสมอ อาจสันนิษฐานได้ว่าร่างกายมีความผิดปกติ เช่น เป็นโรคหัวใจ ฯลฯ ทั้งนี้แพทย์ต้องวินิจฉัยเพิ่มเติมเพื่อหาสาเหตุของความผิดปกติต่อไป

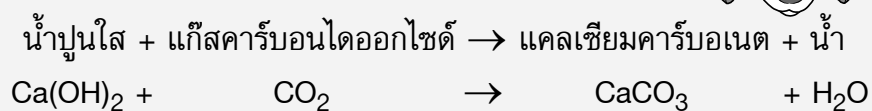
ลองจับชีพจรของแต่ละคนในบ้านดูซิใครว่าชีพจรของใครเต้นช้าที่สุด

3. ระบบหายใจ

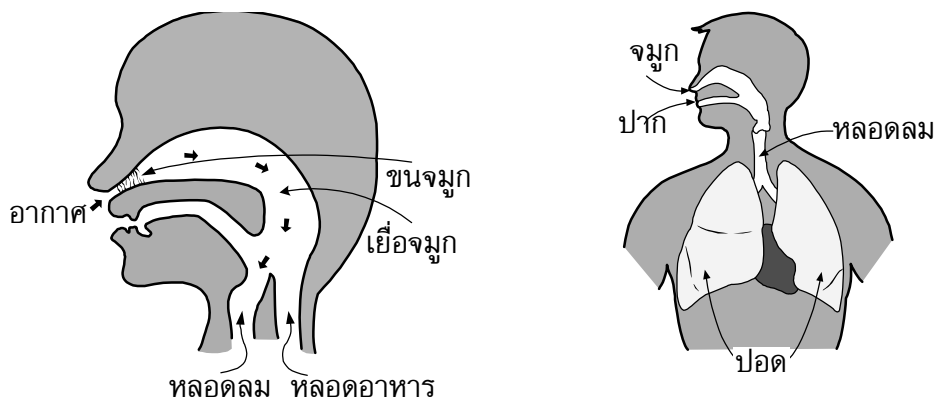
อวัยวะที่สำคัญ ได้แก่ รูจมูก โพรงจมูก หลอดลม ปอด และถุงลม เมื่ออากาศเข้าไปทางรูจมูก ด้านแรกที่เจอ คือ ขนจมูก ซึ่งมีหน้าที่กรองฝุ่นละอองได้ส่วนหนึ่ง อากาศจะผ่านเข้าไปในโพรงจมูกที่มีเยื่อหุ้มจมูกที่เปียกชื้นด้วยน้ำหล่อลื่นเหนียวๆ ช่วยจับฝุ่นละอองและเชื้อโรคได้บางส่วน หลังจากนั้นอากาศที่สะอาดขึ้นจึงจะถูกอนุญาตให้ผ่านเข้าไปในหลอดลมที่อยู่บริเวณคอหอย ณ จุดนี้มีทางให้เลือก 2 ทาง คือ หลอดลม (สำหรับอากาศ) หลอดอาหาร (สำหรับอาหาร) และเพื่อไม่ให้อากาศลงผิดทาง เวลาที่เราหายใจเข้าที่หลอดอาหารจะมีลิ้นมาปิด แต่ถ้าเรากินอาหารลิ้นจะปิดที่หลอดลมแทน อากาศเข้าสู่หลอดลม ปลายสุดของหลอดลมแยกออกเป็นหลอดลมซ้ายและขวาสู่ปอดทั้งสองข้าง ภายในปอดประกอบด้วยถุงลมจำนวนมาก เกิดการแลกเปลี่ยนแก๊สที่ถุงลมต่อไป

ระบบหายใจ หมายถึง ระบบแลกเปลี่ยนแก๊สภายในร่างกายที่เราไม่ต้องการซึ่งก็คือ แก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ (CO_2) และแก๊สที่ร่างกายต้องการคือแก๊สออกซิเจน (O_2)

การหายใจเข้าเป็นกระบวนการของสิ่งมีชีวิตที่นำเอาแก๊สออกซิเจน (O_2) เข้าไปใช้ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงสารอาหารทำให้เกิดพลังงาน แก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ (CO_2) และน้ำออกมา ซึ่งเราสามารถตรวจสอบได้โดยการปล่อยลมหายใจทดสอบกับน้ำปูนใส จะเกิดปฏิกิริยาเคมี เกิดตะกอนขาวแคลเซียมคาร์บอเนต

หน้าที่ของอวัยวะในระบบหายใจ

จมูก

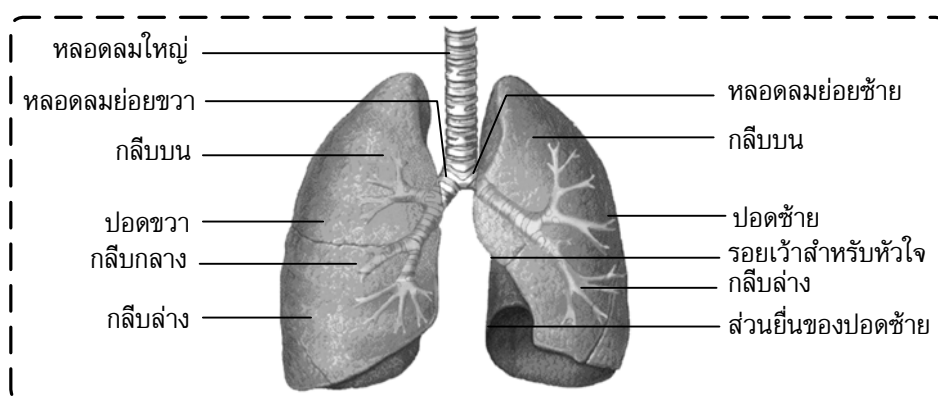
จมูกเป็นช่องทางแรกที่อากาศผ่านเข้าไปจนถึงปอดและผ่านออกมาในที่สุด พงันภายในช่องจมูกมีเยื่อเรียกว่า เยื่อจมูก ซึ่งจะจับน้ำเมือกเหนียวๆ ออกมา เพื่อให้เยื่อจมูกชุ่มชื้นอยู่เสมอ เมื่อน้ำจะตื้นและเชื้อโรค ขนจมูกมีหน้าที่ป้องกันเชื้อโรคและสิ่งสกปรกไม่ให้ผ่านลงปอด

คอหอย

คอหอยอยู่หลังสุดของปากเป็นช่องทางที่ทางเดินอาหารและทางเดินหายใจตัดกัน ตรงนี้จะมีต่อมน้ำเหลืองที่เรียกว่า “ต่อมทอนซิล” อยู่ที่โคนลิ้นทั้ง 2 ข้างของคอหอย ต่อมน้ำทำหน้าที่ดักเชื้อโรคที่จะลงสู่ทางเดินหายใจและทางเดินอาหาร

ปอด

ปอดตั้งอยู่ 2 ข้างของทรวงอก มีลักษณะยืดหยุ่นคล้ายฟองน้ำ หดและขยายตัวได้ ประกอบด้วยถุงลมเล็กๆ มากมาย ปอดแต่ละข้างจะมีตาข่ายหลอดเลือดคลุมไว้ และหลอดเลือดนี้จะทำหน้าที่รับออกซิเจนจากอากาศ เมื่อปอดรับแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์จากเลือดดำพร้อมกับรับออกซิเจนจากถุงลม ก็จะทำหน้าที่ฟอกเลือดดำที่ออกจากปอดให้เป็นเลือดแดงที่มีออกซิเจนมากขึ้นแล้วส่งไปเลี้ยงตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย

การป้องกันเพื่อบำรุงรักษาปอด

1. ไม่ควรสูบบุหรี่ เพราะจะทำให้เป็นโรคถุงลมโป่งพองได้
2. ไม่ควรให้ปอดถูกอากาศเย็นนานๆ เพราะอาจทำให้ปอดบวม
3. ไม่คลุกคลีกับผู้ป่วยที่เป็นโรคระบบทางเดินหายใจ เช่น วัณโรค หวัด ฯลฯ
4. พยายามอยู่ในที่มีอากาศบริสุทธิ์ เพื่อให้ปอดได้รับออกซิเจนอย่างเพียงพอ
5. การออกกำลังกายที่พอเหมาะจะช่วยให้ปอดทำงานได้เต็มที่

กะบังลม

เป็นอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการหายใจ คือ เมื่อหายใจเข้ากะบังลมหดตัว ส่วนโค้งของกะบังลมลดต่ำลงและเมื่อหายใจออกกะบังลมคลายตัว ส่วนโค้งของกะบังลมถูกยกขึ้น

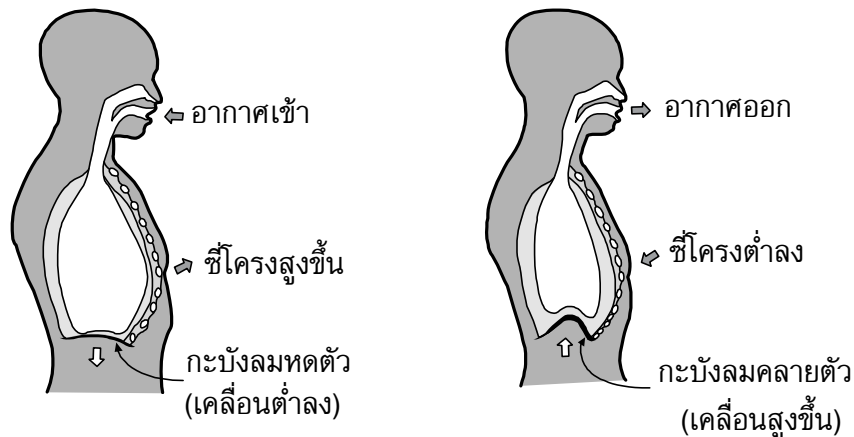
สำคัญ คือ อาการที่ลิ้นเปิด-ปิด เกิดอาการบบ ???
ทำงานผิดปกติ เช่น ปล่องอากาศเข้าไปในหลอดลม
เพราะเรากินไป หายไป อย่างรีบร้อน

อากาศที่เราสูดเข้าไปมี O_2 ประมาณ 21%
แต่ทางใจออกมาเหลือ O_2 ประมาณ 16%

การทำงานของปอด กระบังลม กระดูกซี่โครง

เวลาที่เราจะหายใจเข้า อวัยวะที่อยู่ใต้ปอด คือ **กระบังลม** จะหดตัวเคลื่อนที่ต่ำลง กระดูกซี่โครงจะขยายทำให้ปอดมีขนาดใหญ่ขึ้น อากาศภายนอกจะเข้าสู่ร่างกาย ในทางกลับกัน เมื่อกระบังลมคลายตัวเคลื่อนที่สูงขึ้นบนกระดูกซี่โครงจะกลับเข้าสู่ที่เดิม ทำให้ปอดหดตัวแฟบลง อากาศภายในปอดก็จะถูกดันให้ออกมาภายนอก

การสะอึก เกิดจากการที่กระบังลมหดตัว ทำให้อากาศเข้าสู่ร่างกาย
แต่ลิ้นที่เปิด-ปิดตรงหลอดลมเกิดปิดกะทันหัน
แก๊สในหลอดลม กลิ้นน้ำก็จะน้อยๆ
เพื่อช่วยในลิ้นเปิด-ปิดที่หลอดลมทำงานปกติ

4. ระบบขับถ่าย

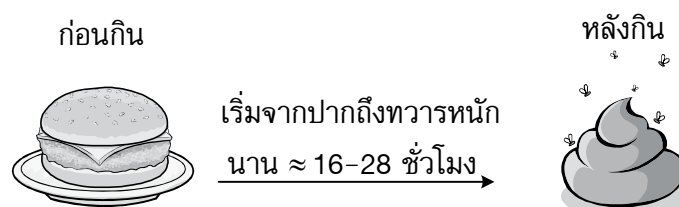
ร่างกายขับถ่ายของเสียได้ 4 ทาง คือ ทางไต ทางผิวหนัง ทางปอด และทางลำไส้ใหญ่

การขับถ่ายอุจจาระ

การขับถ่ายอุจจาระเริ่มจากกากอาหารที่ไม่ได้ย่อย และไม่ได้ดูดซึม เคลื่อนจากลำไส้เล็ก เข้าสู่ลำไส้ใหญ่ ณ บริเวณนี้ น้ำ เกลือแร่ วิตามิน และกลูโคส จะถูกลำไส้ใหญ่ดูดกลับไปใช้ประโยชน์ได้อีก

กากอาหารจะมีลักษณะข้น แข็งขึ้น ยิ่งถ้าไม่ได้ขับถ่ายหลายวัน อุจจาระก็จะแข็ง ทำให้ขับถ่ายลำบาก อาจทำให้เป็นโรคริดสีดวงทวารหนักได้

กากอาหารที่ถูกดูดน้ำออกไปแล้วจะเคลื่อนเข้าสู่ไส้ตรง และถูกขับออกทางทวารหนัก

เราควรถ่ายอุจจาระทุกวัน และควรถ่ายในช่วงเวลาเดียวกันเพื่อให้เกิดความเคยชิน และพยายามกินผักผลไม้มากๆ (เพิ่มกาก)

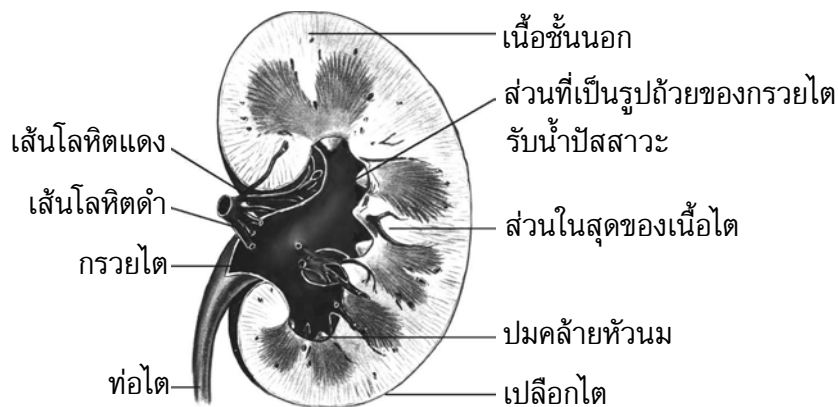
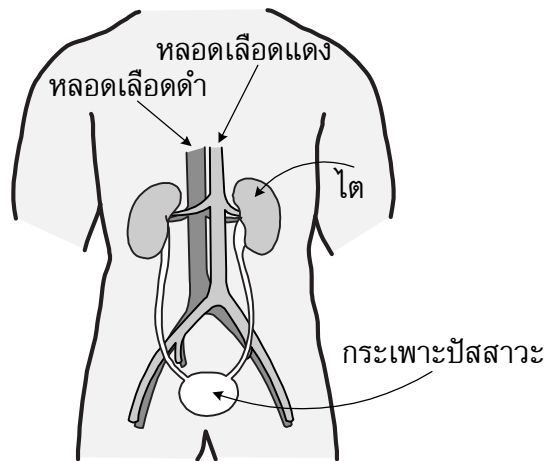

ไส้ติ่ง เป็นเนื้องอกเล็กๆ ติดอยู่ที่ลำไส้ใหญ่ตอนต้นด้านขวา
ขณะนี้ยังไม่พบว่าไส้ติ่งมีประโยชน์ต่อร่างกาย
แต่ถ้าไส้ติ่งอักเสบจะทำให้ปวดท้องมาก ต้องรีบไปโรงพยาบาล
เพื่อผ่าตัดทิ้ง (เด็กๆ ไม่ต้องเสียดายนะครับ)

การขับถ่ายปัสสาวะ

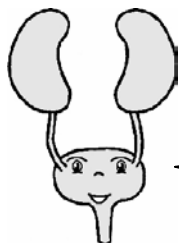
อวัยวะที่สำคัญ ได้แก่ ไต ท่อไต กระเพาะปัสสาวะ และท่อปัสสาวะ

ปัสสาวะ เป็นของเสียที่ไตกรองออกมาจากเลือด ไตมีรูปร่างคล้ายเมล็ดถั่ว มี 2 ข้าง แยกอยู่คนละข้างของกระดูกไขสันหลัง อยู่บริเวณเอว ไตทำหน้าที่เหมือนเครื่องกรองน้ำ ภายในไตจะมีหน่วยไตจำนวนมาก ทำหน้าที่กรองน้ำและสารอื่นๆ ออกจากเลือด น้ำที่กรองได้ส่วนใหญ่ถูกดึงกลับไปใช้ มีเป็นส่วนน้อยที่เป็นปัสสาวะที่ไหลผ่านไปตามท่อไต และค่อยๆ ไปเก็บสะสมไว้ที่กระเพาะปัสสาวะ

ภาพตัดขวางของไต

กระเพาะปัสสาวะมีลักษณะคล้ายลูกโป่งใส่น้ำ สามารถยืดหดได้ เวลาที่ปัสสาวะมีมาก กล้ามเนื้อผนังกระเพาะปัสสาวะจะบีบรัดทำให้เราปวดนี้

ผมมีขนาดพอควรครับ แต่โดยส่วนใหญ่ผมสามารถเก็บปัสสาวะ
ได้ประมาณครึ่งลิตร (500 cc.) ครับ

เราไม่ควรกลั้นปัสสาวะบ่อยๆ เพราะอาจทำให้กระเพาะปัสสาวะอักเสบได้ นอกจากนี้ เราต้องดื่มน้ำสะอาดให้มากในแต่ละวัน เพื่อให้การขับถ่ายปัสสาวะเป็นไปตามปกติ

โรคนี้เกิดจากตะกอนของเกลือแร่ในน้ำปัสสาวะรวมตัวกันเป็นก้อน
ทำให้เกิดการอุดตันของทางเดินปัสสาวะ

- ในน้ำปัสสาวะ มีส่วนประกอบที่สำคัญ ได้แก่ น้ำ 95% กรดยูเรอิก 5%
(สารพวกโปรตีนที่เกินความต้องการของร่างกาย)
- ร่างกายขับปัสสาวะออกมามีวันละประมาณ 1,500 cc. (1.5 ลิตร)

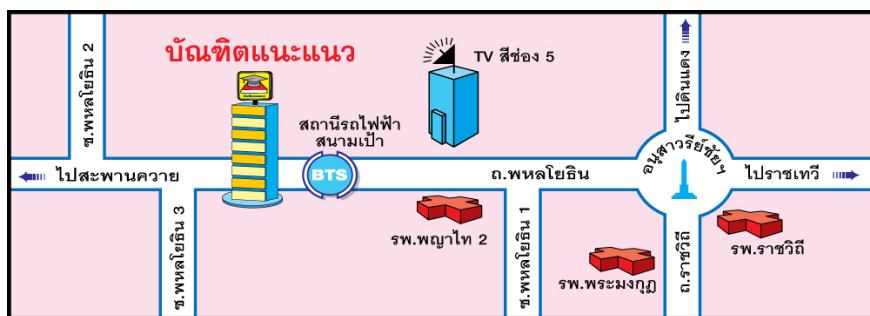

การกำจัดของเสียทางปอด

น้ำและแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ซึ่งเป็นของเสียที่เกิดขึ้นในเซลล์จะแพร่ผ่านผนังหลอดเลือดฝอยเข้าสู่เลือด และถูกลำเลียงไปกับเลือดเข้าสู่หัวใจห้องบนขวา แล้วออกจากหัวใจห้องล่างขวาไปยังปอด เกิดการแพร่ของน้ำและแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์เข้าสู่ถุงลมที่ปอด แล้วเคลื่อนผ่านหลอดลมออกจากร่างกายทางลมหายใจออก ถ้าแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ออกไปช้าหรือมีปริมาณมากเกินไปในร่างกาย จะทำให้เกิดอาการวิงเวียน มึนงง อ่อนเพลีย เหนื่อยออกเป็นลมและหมดสติได้

โปรดทราบ!

ตัวอย่างนี้จะโชว์เฉพาะหน้า 1-20 เท่านั้น
หากจะขอดูหนังสือทั้งเล่ม ต้องติดต่อที่
บัณฑิตแนะแนว (โทรศัพท์ 02-2794808)
หรือ ที่ร้านจำหน่ายหนังสือชั้นนำทั่วประเทศ

สำนักงานบัณฑิตแนะแนว 1033/4 ถ.พหลโยธิน สามเสนใน พญาไท กทม. 10400

เวลาทำงาน 08.00-17.00 น. Website : www.bunditnaenaew.com

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ เปิดทุกวัน (จันทร์-อาทิตย์) โทรศัพท์ 02-2794808 แฟกซ์ 02-6171820

ราคา 109 บาท